

GAZETA TRANSILVÂNIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACŢIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir peti 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Reformatorii moderni.

— Articol din afară. —

Este acesta cel mai lătit tip, ce băjbăie lărmuitor, în societatea de azi.

Acest soi de indivizi cu pretenţii de bărbaţi geniali, mişună în toate colţurile străzilor, alarmând — în felul cum făceau vechii fariziei jidovi pe la răspântii — publicul despre activitatea lor... închipuită.

Iar pentru a-şi asigura un rol strălucit în viaţă, fără a fi intruparea unui spirit ales, deosebit de al oamenilor comuni, pornesc reformarea vieţii publice. Nimic nu e la locul său pentru ei, nimic nu-i mulţameşte. Se face prea puţin şi ceea ce se face, e rău făcut. Pentru ca să-şi arate apoi forţele spirituale, pe cari de fapt nu le posedă, înşiră caracterizând mijloacele, căile de salvare.

Fondul sufletesc al acestor preţinşi reformatori este şi slab şi josnic.

Intenţia reformării, ce o pornesc sub masca celui mai sincer sentiment de altruism, e cea mai egoistică posibilă.

Nici pe departe să-i ardă cumva de binele obştesc.

Altul este boldul vieţii lor...

Le trebuie un rol. Li mistue pofta după atenţia publicului. Voesc cu orice preţ, ca privirile publicului să fie îndreptate şi asupra lor. Cu cât aceste priviri vor fi mai favorabile, iar public mai numeros pentru a-i admira, le este mai sigur deschisă calea spre „nemurire”. Vor vorbi toţi despre ei, ea despre unii, ce au trăit pentru obşte, jertfind ori-ce interes al lor.

Mijlocul cel mai potrivit spre scopul, spre idealul acesta al lor este să câştige simpatia publicului, să atragă deci atenţia acestuia favorabil asupra lor. Işi concentrează astfel toate mişcările, portul, merul spre scopul acesta. Privesc apoi cu coada ochiului, ascutindu-şi

urechile, pentru a afla impresia produsă.

În conştiinţa publicului sunt însă ridicată la adevăratul lor rol alte persoane, cari au muncit în viaţă şi muncesc.

Prin fapte aceşti indivizi reformatori nu pot ajunge alături de persoanele acele, pentru că n-au muncit, dar nici nu-s capabili de ceva.

Armele de cari sunt siliţi, în lipsa faptelor, să se folosească sunt intrigile şi bârfelile.

Astfel înarmaţi pornesc apoi lupta împotriva adevăraţilor muncitori, pentru-ca cu preţul răsturnării acestora să-şi croiască şie-şi loc.

De cele mai multeori buni meşteri în ticluirea critice, li auzi în tot momentul bârfind. Căci bârfeala este critica atunci, când tinde la reducerea valorii activităţii cuiva.

»Cutare ar face el ispravă poate pe alte terene, celalalt e prea puţin idealist, iar al treilea nu face nimic. Sunt prea puţini cei cari fac ceva».

Din această tendenţioasă critică constă întreaga activitate de reformare a acestor moderni reformatori. Înşinuându-şi de felul lor, li vezi în mijlocul societăţilor celor mai alese. Discuţia le este aceeaşi şi aici: Deplângerea tristei stări a neamului... obidit... şi prea puţina interesare a celor chemaţi...

Caracteristica sufletului lor este perfectă falzitate. În perversitatea lor preamăresc în faţă pe acela, pe care cu un ceas mai înainte, în lipsa lui, îl bârfeau, făcându-l de două parale.

Egiam dela conferenţa ținută cu mult succed de d-nul X. Eram în grup vre-o 4 inşi. Discutam tema conferenţei. O aflam actuală, bine tratată şi ne arătam mulţămirea. În momentul acesta apare şi individul... reformator.

»Ce ziceţi? Cum v'a plăcut tema?... Cum a succed?»

„Foarte bine” — îi răspundem noi.

„Da da! a succed ea — zice, dar' un subiect ca acesta, atât de interesant putea fi tratat cu alt succes... şi-apoi (făcând o mutră amărâtă) forma... lasă de dorit... Eu? vă spun sincer, mă aşteptam la altceva...”

Abia îşi isprăvi reformatorul... datoria şi se apropie de noi şi conferenţiarul. Li strângem toţi mâna, felicitându-l. Individul... metamorfozat... îi aduce elogiul. Am înlemnit de atâta perfidie. N-am zis nimic. Un cunoscut mai mult.

* * *

L-am întâlnit şi cu altă ocazie. Acelaş. Nemulţumit. S-a schimbat poate într-atâta, că-şi dă aer mai mare. Dă pe grozavul. Pare a se fi convins însuşi de însemnătatea sa...

S-a trezit poate în el gândul, că lumea deja îl respectă.

Şi are tot dreptul. Lumea vorbeşte deja despre el calificându-l de om de spirit, deştept şi entuziasmat. Încă câţiva ca el şi... ispravă e sigură.

Această caracterizare i-o fac bineînţeles aceia, cari trăi pe sfoară de ipocrizia lui, i-au crezut complimentelor prefăcute.

O notă, care îi ridică preţul în ochii lumii, este naţionalismul lui inflăcărat. Ai crede, că s-a coborât cine ştie ce suflet de erou nemuritor în conştiinţa popoarelor apăsate, pentru a-se intrupa în el.

În public însă, când vine vorba de concretizarea prin fapte a acestui sentiment, nu-i de faţă. Ulterior se scuză faţă de toţi, cu mare părere de rău, că n-a putut lua şi el parte. O afacere grea l-a reţinut. Nu întârzie însă de-aşi pune metodel în aplicare. Acelaş dor îi frământă nelucrat creierul. Rolul... Işi arată deci nemulţămirea faţă de, cei ce au fost prezenţi şi cari puteau face altceva şi altcumva.

Atâta interesare arată faţă de toate mişcările bune, încât ascultându-i meşteşugita frazeologie, ai crede, că el este adevăratul motor al acelora. În realitate însă nu face nimic. Este omul vorbelor şi nu al faptelor, de cari nu este capabil.

Departa de focul întesit şi obositor al luptei şi mai ales după rezultatul acesteia, poate nefavorabil asupra alor săi, este nemulţumit cu luptătorii. Aceia nu şi-au făcut conştiinţios datoria, sau lupta a fost pornită fără receruta pregătire.

Prin frazeologia umflată şi prin apucături meschine, reuşesc aceşti moderni reformatori, punghind bunăvoinţa publicului de multe-ori prea credul, să se cotozească în poziţii, oficii, de cari sunt absolut nevednici, incapabili fiind de muncă...

*

Când va sosi vremea prohodului acestor reformatori mincinoşi, cari prin nimic nu-şi pot dovedi zisele şi cari în pornirea lor de reformare — distrugere, prin bârfeala a celor ce muncesc, numai amar aduc neamului, pentru care se arată atât de binevoitori?

P. C. D.

Demisia lui Aehrenthal. Chestia demisiei lui Aehrenthal devine — legendară. Acum se susţine din nou că Aehrenthal îşi va părăsi în timpul cel mai scurt postul de dirigiuitor al politicii externe a Monarhiei. Ziarul „Zeit” din Viena susţine cu pozitivitate ştirile, că Aehrenthal ar fi abzis mai de mult, dar la rugarea M. Sale a rămas în post, până ce s-au întrunit delegaţiunile. Acum depărtarea lui e iminentă. „Zeit” mai e informat, că Aehrenthal şi-a cerut absolvirea de la postul său pe motive sanitare şi că urmaşul său va fi contele Berchtold, fostul ministru rezident al monarhiei la Petersburg.

Între Viena şi Londra sunt în curs-gere tratative privitoare la vizita Suveranilor Angliei la curtea imperială vieneză. Vizita va avea loc probabil în luna Mai sau Iunie. Totul depinde însă dela starea sănătăţii Maj. Sale, care lasă încă de dorit.

Apropriaţia. După ce desbaterile asupra bugetului sunt spre sfârşit, ministrul Lukács prezintă probabil azi proiectul de „propriaţie”, care se va pune la ordinea zilei în şedinţa de Vineri sau Sâmbătă a camerei.

Camera provincială a Bosniet. Din Seralievo se anunţă, că după o pauză de o lună, camera Bosniet se va întruni din nou zilele aceste. Chestia cea mai importantă şi mai gravă este alcătuirea unui bloc de muncă în cameră, cu contribuţia deputaţilor din toate cele trei confesiuni. Până acum însă tratativele n-au succed, cu toate că dela aceasta atârână trăinicia camerei actuale.

Anul nou la palatul regal din Bucureşti. În ziua de Anul nou la ora 12 din zi, M.M. LL. regele şi regina României au primit felicitările oficiale de miniştri, în numele cărora a primit ministrul P. P. Carp a rostit următoarele cuvântare:

Sire, Doamnă,

Fidele servitori ai Coroanei, venim să depunem la picioarele Tronului respectuoasele noastre urări pentru anul ce vine. Dea Domnul să continuăm încă mulţi ani în plină vigoare providenţială operă, la care aţi fost chemaţi şi care apare astăzi ca o despăgubire a soarelui pentru veacuri de suferinţă, prin care a trecut neamul românesc. Avem adâncă convingere, că simjămintele noastre sunt ale „fării întregi”, care a dovedit în atâtea rânduri, că se uită la Maiestăţile Voastre cu respect şi cu iubire. Să trăieşti Maiestate! Să trăiască Maiestatea Sa Reginală Să trăiască Augusta Familiei!

Suveranul a mulţumit, cu evluate adânc simţite, acestor călduroase urări, apoi a binevoit a convorbi cu fiecare ministru.

Mi-e dor.

Mi-e dor de pomii din grădină. De freamătul plăcut al lor. Să mai vizor ca astă-vară în revărsatul zorilor.

Mi-e dor de-un făşit de unde. Mi-e dor de malul Olteului. Mi-e dor s'aud cântând o mîieră în sînul drag al codrului.

Dar' înzadar. Azi sunt departe. De tot ce-mi este drag şi bun, îngândurat privesc în zare. Din proajma tristului alun.

Prin genele tremurătoare. Sîcoase lacrimi se strecoar. În ele gem plîpînde doruri. Pătrunse de-un adănc fior.

Şi-aşi vrea să sbor acum acasă. În satul tolnit sub deal. Să mai ascult, cu ochii umezi, o doină mîndră din Ardeal.

Vasile Stelovan.

Cadourile de anul nou în America.

— Spiculri. —

În clipa când cumpărăm şi dăm cadouri, cu atâtea plăcere, copiii noştri iubiti, e interesant să semnalăm ce-au realizat în această privinţă cetăţenii Americii. Bineînţeles că nu putem vorbi aici decât de miliardari, de acea aristocraţie de peste ocean, ai cărei membri avură totdeauna pretenţiunea să bată toate recordurile şi să întrecă toate extravagantele imaginabile. Prodigaitatea lor poate să pară nebunie inutilă, ea nu e totuşi lipsită de oarecare măreţie, de o eleganţă impunătoare, de o artă care nu se poate dispregui. Sunt oameni, cari nu o priveşcu cu indignare, cu care o apreciază de pildă cumpărarea unui German sau a unui Rus.

Ar fi preferabil — se zice — ca aceste sume exorbitante, cu cari se cumpără cadourile, ce desătează uşurinţă americană, să fie cheltuite pentru îmbunătăţirea traiului atâtor săraci din lumea întregă. Acesta e argumentul principal al presei moscovite sau al celei germane, singurele care se indignează cu mai multă îndărărire.

Suntem de aceeaşi părere. Dar, pentru că indignarea noastră n-ar putea ajuta cu nimic la deslegarea problemei

luxului — îndreptăţit de evoluţia economică a vremii — nu ne rămâne decât să căutăm să ne amuzăm şi noi de felul artistic, cu care Americanii au realizat trebuinţele inexorabile ale cadourilor.

Păpuşa, pe care celebrul Schaeon de Los Angeles a dat-o ficei sale, costase cincizeci de mii de lei. Ceea ce e mai original şi poate fără precedent, este faptul, că această păpuşa a fost comandată la unul din cei mai mari artiştii ai Statelor-Unite, celebrul sculptor José Jyson, care pretinse pentru lucrul acesta aşa de îngrat o sumă exorbitantă. Acest cap de păpuşe, de almintrelea, pare o adevărată minune, şi făcarea misterioasă a vieţii pare că palpita în trăsăturile ei enigmatice, în privirea profundă, în surăsul imuabil al acestel străni creaturi, ireală şi seducătoare în acelaş timp, care pare că a eşit dintr-un basm de Hoffman. Ceea ce a mai ridicat preţul acestei jucării, unice în lume, este şi trusoul păpuşei. Acesta e de o eleganţă neasemuită. Toaletele sale numeroase, luxoase şi foarte la modă, sunt confecţionate la cel mai ilustru croitor; rochiile, încălţămintea, nenumăratele şi imensele pălării, lîngeria în sfârşit, mobila şi argintăria păpuşei au costat sume fabuloase. Au trebuit apoi să se plătească salarii însemnate cameristelor, cari îşi petreseau

timpul ea să îmbrace, să desbrace şi să îngrijească pe eleganta cu ochii de email, care, bineînţeles, schimbă rochia de mai multe ori pe zi, ca o femeie veritabilă şi ca o adevărată mondenă.

Fără a putea rivaliza cu această păpuşe rămasă legendară, jucăria oferită băieţului său de d-l Payne Whitney este încă de o valoare destul de bună, pentru că are corn de vânătoare, încrustat în diamante, pe care îl făcuse cadou delicat bogătaş american, costa numai 25 de mii de franci.

Dar, tânărul Ralph Sullivan, viitorul moştenitor al miliardarului din Philadelphia, a primit cadouri şi mai dragute — niţel mai scumpe, fireşte — cari dovedesc de altminterlea resurse de invenţiune mai originale. El bine, d. Sullivan a construit pentru fiul său, într-unul din parcurile de pe o moşie a întinselor sale stăpîniri, un drum de fier, care e indiscutabil unul din cele mai frumoase produse ale industriei moderne. E o reproducere în miniatură, dar absolut exactă, a liniei Pacificului. Şinele, vagoanele, tunelurile, semnalele, aparatele tehnice, podurile, telegrafii, telefonul, toate au fost construite de ingineri eminenti. Linia întregă n'are de cât 76 de metri, dar trenuri veritabile circulă pe ea, conduse de miraculoase locomotive mici, sistem ultra-modern — şi ele circulă chiar puţin mai bine de cât problematicile expresuri ale Orientului. Fie care locomotivă

nu costă de cât vre-o 5.000 franci. Asta e nimica tot! Şi e aceasta, fără îndoială, un dragut cadou făcut unui copilăş aşa de dragut şi n'a costat pe fericiţii lui părinţi de cât vre-o 200 de mii de franci! Ceea ce a contribuit, mai ales, la ridicarea preţului acestei jucării, a fost şi felul cum sunt lucrate vagoanele. Sunt adevărate Sleeping-car sau trăsuri de lux, amenajate cu tot confortul imaginabil şi de asemenea cu o rafinare de amănunt artistic cu adevărat extraordinar. Marile noastre ecsprese nu s'ar putea compara cu aceste mici trenuri de lux, destinate par'că miliardarilor liliputan!

Cel care excelează însă în această furtunoasă generozitate părintească e cunoscutul Carnegie.

Acesta a oferit, acum câţiva ani, ficei sale, la sărbătoarea anului nou, un palat în valoare de 10 milioane franci. Fără îndoială, şi aici Carnegie a bătut ori ce concurenţă. Amorul părintesc provoacă, cum vedem, cheltueli formidabile în „elita americană”. Adevărate averi, milioane sunt risipite în toţi anii pe cadouri de toate felurile, în special pe bijuterii, de o bogăţie şi de o raritate, care le-ar îngădui să figureze printre podoabele scînteietoare de pe rochiile de culoarea timpului, ale eroinelor din basmele tuturor vremurilor şi tuturor ţărilor.

G.-E.

Camera. Eri s'a discutat și s'a primit bugetul ministerului de finanțe. Mai restază să se voteze apropiata. Referitor la proiectele de reforme militare se susține în cercurile politice din Pesta, că ele vor fi puse la ordinea zilei, îndată ce prim-ministrul Khuen va prelua conducerea afacerilor.

Externe. Din nou se fac încercări pentru terminarea războiului turco-italian. Deastădată Rusia vrea să ia rolul de mijlocitoare, prezentând puterilor semnarea unui proiect, în care se cere Turciei să renunțe la provinciile ei africane. După știri din Constantinopol încheierea unei păci sub astfel de condiții este cu totul eschisă.

— În ședința de ieri a senatului Turciei s'a dat citire următorului rescript al Sultanului: «Onorabili senatori: Silit de împrejurări, am hotărât să dizolv Camera, cu condițiunea, ca noua Cameră să fie aleasă și convocată de azi peste trei luni în conformitate cu art. 7 din constituțiune. Veți binevoi a da un aviz favorabil.»

Acest rescript al Sultanului a fost predat spre deliberare unei comisiuni speciale a Senatului. Spiritele în Turcia sunt dealtfel foarte agitate. În cazul dizolvării camerei sunt temeri, că în Constantinopol se va proclama starea de asediu. Se crede, că guvernul va lua măsuri mai severe în contra ziarelor opoziționale. Din cauza aceasta mai mulți ziariști se pregătesc a părăsi țara.

— În Spania a dimisionat guvernul. Cu formarea noului cabinet a fost încredințat din nou Canalejas.

— Revoluția din China se răspândește pe zi ce merge. În provincia Schan Si numeroase orașe au fost jefuite de revoluționari. Au fost ucise peste 10.000 aderenți ai dinastiei Mandsu. — Din Shanghai au plecat spre Tsifu 3 crucișătoare și 3 vase de transport, având pe bord trupe și muniții republicane. — În fața orașului Siaoan este iminentă o luptă între trupele republicane și imperiale.

Dela ordinea zilei.

— **Episcopie ungurească.** — Despre alegerile germane.

Ziarele șoviniste aduc informația, că în urma asigurărilor date de ministrul contelui Zichy, ungurilor gr. cat. pentru înființarea unei episcopii gr. cat. ungurești, s-au înștiințat până acum la comitetul regnicolar din Budapesta 57 de parohii, cerând prin petiții dela M. S. înființarea noiei episcopii. Intre acestea sunt 4 parohii române, dar ziarele scriu, că parohii de aceste sunt mai multe în diecezele române gr. cat. Parohia din Macău s-a pus în fruntea mișcării de-a câștiga pentru lăsa înființării episcopiei ungurești pe Ungurii gr. cat. din diecezele Gherlei și Orășii, cum și pe cei din Săcuime.

Ungurii gr. cat. — cari numai unguri nu sunt, ci Ruteni și Români — sunt divizați în două, cu privire la locul de rezidență a noiei episcopii. Unii vreau să fie în Hajdudorog, alții în Măria Pocs, unde se află o vestită mănăstire ruteană.

Ziarul «Bud. Hirl.» dă o mică statistică a parohiilor gr. cat. ungurești. Ci-că ar fi 170. Astfel de parohii. Din aceste 25 sunt în arhiepiscopia gr. cat. română de Alba-Iulia și Făgăraș (Săcuime), 2 în dieceza Gherlei (rutene), 22 în dieceza Orășii, apoi la Ruteni 93 de parohii în dieceza Muncaciului și 28 în dieceza de Eperjes.

Vorba e că pe hârtie toate sunt bune. Șovinismul face neîntrerupt gălăgie cu noua dieceză. Sunt parohii, sunt două locuri designate pentru rezidență, sunt de toate... numai episcopie nu este și — Roma nu admite limba liturgică ungurească!

Despre alegerile din Germania ziarele constată, că ele au decurs aproape în total fără tulburări. Singurul incident de o violență mai însemnată s'a petrecut în cercul electoral Dittelsheim. Agenții partidului agrar au împărțit între alegători, înainte de actul alegerii, vin, tutun și diverse cadouri. Socialiștii au protestat și s'au încălecat la luptă

cu agrarienii. A fost o ciocnire aprigă, cu 14 răniți. S'au operat 50 de arestări.

Din statistica votării, încă e cunoscută, zărele constată, că voturile date de partidul socialist sunt cu un milion mai multe, ca voturile date de socialiști la ultimele alegeri. De aci rezultă marele succes al acestui partid la alegerile de acum.

Naționalizarea meseriilor și comerțului.

Crearea unei bănci, care să procure capitalul inițial.

București, 1 Ianuarie 1912.

Se pun multe silințe pentru înmulțirea numărului meseriașilor și comercianților români, spre a se putea pune o stavilă șuvoiului cotorpitor al jidanilor, care după ce a încetat Moldova, s'a revărsat și în Muntenia și se strecoară acum în încă românească Oltenie, — în ceea ce privește comerțul și meseriile.

Cu toate acestea un lucru stănește mai mult naționalizarea comerțului și meseriilor la noi: lipsa capitalului inițial. E se un tânăr absolvent din școala de meserii sau de comerț, sau e funcționar comercial. A făcut destulă practică prin unele ateliere sau magazine, și ar dori să deschidă un atelier sau magazin. Dar cu ce? Își știe bine tărul meseriei, dar păcat, că nu are un capital cât de mic, cu care să înceapă o afacere... și astfel stând lucrurile, absolventul de școli de meserii sau comerț, umblă după slujbe la stat, pe când jidanii pun din ce în ce mai mult stăpânire pe meseriile și comerțul din țara noastră.

Chiar dacă vre-unul a isbutit să și deschidă un mic atelier sau prăvăliușă, când are nevoie de bani, trebuie să recurgă la băncile cari în cea mai mare parte sunt jidănești sau sunt ale politicianilor, și iată-l, deci, robul lor. Nu va putea lua nici odată o atitudine mai pe față împotriva „parasitilor” neamului nostru, căci băncile jidăvești l-ar iși numai decât, retrăgându-i creditul — și acela cu dobânzi destul de mari — să nu poată să nu voteze cu „Ai-noștri”, căci băncile, l-ar tăia deasemenea nu mai decât creditul.

De aceea, credem, se simte foarte mult nevoia unei instituții financiare românești, care să procure capitalul inițial absolvenților școalelor de meserii sau comerț, cât și pe tinerii funcționari comerciali, bine înțeleși români, cari ar dori să deschidă un atelier sau magazin, precum de a-i înlesni mai târziu în afacerile lor, spre a-i putea scăpa din robia băncilor jidăvești și ale politicianilor.

Pentru aceasta avem în gând întemeierea unei astfel de instituții, adică a unei bănci românești, la început cooperativă, care să fie destinată în special scopului acestui, putând face însă și alte afaceri de bancă.

Acțiunile ar fi în valoare de 25 lei și nu vor putea fi subscrise decât numai de români. Banca s'ar întemeia cu un capital de cel puțin 10.000 lei, fiind mărît însă dacă subscrierile vor întrece această sumă. Sediu ei va fi în București, creându-se mai târziu, când banu se va întări mai bine, și sucursale în diferitele orașe ale țării. Banca nu va urmări dividende foarte mari pentru acționari, așa că dobândă ce se va lua la banii împrumutați va fi mai mică decât a celorlalte bănci. Din beneficii s'ar destina o parte și pentru scopurile culturale, așa că să poată servi neamului și pe acest tărâm.

E timpul, deci, să ieșim din pasivitatea noastră și să ajutăm pe acei cari își consacră viața meseriilor și comerțului contribuind astfel la înflorirea meseriilor și comerțului românesc.

Oricine poate subscrie cel puțin o acțiune, căci la început se va depune numai suma de 2.50 lei de acțiune, urmând ca restul să fie întregit prin depuneri lunare de 2.50 lei.

Cei ce doresc să ajute la întemeierea acestei bănci românești, sunt rugați a ne scrie, pe adresa, str. Bucur, 10, arătându-ne câte acțiuni doresc a subscrie și aceasta cel mai târziu până în 20 Ianuarie crt., după care dată cei ce au subscrierile acțiunilor vor fi convocați într-o adunare generală, când se va proceda la întemeierea băncii, la denuirea ei, la alegerea consiliului de ad-

ministrație, și la facerea primului vărsământ, pentru ca banca să-și poată începe lucrările.

Data fiind însemnată opera, pe care o proiectăm, suntem siguri că ea va fi înfrățită de toți bunii Români, spre a putea arăta că înțelegem să ajutăm prin fapte la înălțarea neamului nostru.

Traian G. Stoenescu.
advocat.

Două foi nouă.

„Solia satelor”. — „Viața nouă”.

Cu începutul anului nou ne-au sosit la redacție două foi nouă românești, cari în urmă scopului pe care și l-au desit în lupta pentru luminarea poporului nostru, merită să fie relevate și recomandate în atențiunea publicului românesc cetitor.

„Solia satelor” este numele uneia din aceste foi, care a început să apară cu 1 Ianuarie v. în Cluj, având ca proprietar și redactor responsabil pe d-l Valentin Drăgan, funcționar de bancă. Ne bucurăm de apariția acestei foi politice săptămânale, căci importanța și menirea ei politică, economică, socială și culturală în ținutul românesc al Clujului, care până acum a fost lipsit de un organ politic scris pentru poporul nostru dela țară, stă mai presus de orice îndoială, satisfăcând unei necesități adese simțite. Numărul prim, care ne sosește, se prezintă bine și cu un conținut bogat, scris pe înțelesul poporului. Pe lângă articoli instructivi „Solia satelor” ne aduce și chipurile metropoliților ambelor biserici românești Dr. Victor Mihály și Ioan Mețianu, voin și în modul acesta să ne arate, că noi Românii, deși divizați în două confesiuni, una suntem când e vorba de promovarea bunăstării și culturii poporului nostru.

Din articolul-program „Ce vrem?”, reținem următoarele pașe:

„Vrem lumină! Lumină! Intemeiată pe veșnicele adevăruri ale Evangheliei Mântuitorului Isus Hristos. Și pe temelia singur adevărată a credințelor și așezămintelor noastre românești, moștenite din strămoși.

„Vrem să Vă facem să înțelegeți, dragi săteni, părinți și frați ai noștri, că înțelegerea zilelor de astăzi zace în învățătură, în carte. Cartea e județul mare al zărilor noastre” — zice un ales flu al neamului nostru.

„Căte vrem să Vă aducem, carte bună, mântuitoare. Și prin carte, prin slovele grăitoare, tot binele potrivit sufletului și trupului.

„Aducând din trecutul neamului nostru clipe de mărire, de glorie, vrem să Vă facem să fiți mândri de limba, pe care o vorbim cu toții, de datinele pe cari le avem, de portul nostru scump. Învind trecutul, ne vom năzu să Vă trezim nădejdea tare într'un viitor mai bun, de care este vrednic neamul nostru.

„Cuprinzându-ne cu năcazurile și nevoile, cari Vă împresoară, vrem să Vă netezim calea spre o viață mai liniștită, mai ferită de griji...”

„Vom scrie înfransa îndemnuri spre o viață creștinească și românească înainte de toate, spre o viață rodnică și bogată în fapte cum le vrea Dumnezeu. Vă vom învăța, să știți preții pacea între Dumnezeu și om, pacea cu vecinii, și cu toată lumea. Fiindcă singur pacea este chezeșia a toată înaintarea, a tot binele.

„Apoi Vă vom lega de suflute să țineți la biserică și la legea noastră românească, mai presus de ori ce pe lumea asta. Vom aduce vorba să cinstiți pe fruntașii noștri, să le urmați îndrumările și sfaturile bune. Dar, în aceeași vreme, vom zice să nu fiți slugarnici față cu nimenea, în paguba cinstei și a sufletului, ci cuvințioși și vrednici!”

Dorim „Soliei Satelor” să-și îndeplinească cu sumpătate menirea ei frumoasă.

(Prețul foilor pe an 4 cor. Adresa: Solia Satelor — Kolozsvár.)

Al doilea ziar „Viața Nouă” ne sosește din Cernăuți, dela frații noștri bucovineni. Noul ziar politic săptămânal apare sub firma „organ politic național” și are de proprietar pe d-l prof. univ. Dr. Ipolit Tarnavski, iar de redactor

responsabil pe d-l Teofil cav. de Manescul.

Articolul-program intitulat „Să ne regăsim”, în care se face în resumat o recapitulare a frământărilor sbuciumate interne ale fraților noștri din „Țara mândră a fagilor”, se termină cu următoarele rânduri:

„E o afacere de onoare pentru toți cei buni, ca să nu mai stea cu mâinile în sin. Li se impune înaltul obligământ moral, ca ei, fără frică de terori, să îndrume afacerile neamului nostru pe o cale nouă. Aceasta o reclamă reputațiunea noastră ca popor.

„Să ne regăsim deci pe o cale bună. În locul pimei, urei între iubirea în rândurile noastre. Să ne împrietinim!”

Nu putem decât să ne alăturăm și noi din toată inima la acest apel calduros, care, sperăm, vine din inimă sincere și dornice de-a sana multele rane de pe trupul sângerând al fraților noștri bucovineni.

Scrisoare din București.

După sărbători. — Noul teatru „Comedia”. — Compania lirică „Grigoriu”. — Știri.

Suntem după sărbătorile Crăciunului și Anul nou. Obosiți de petreceri, oamenii își relau ocupațiile, mai dornici de muncă, intrând într'un an nou, care va aduce multe bucurii cât și destule întristări.

Săptămâna aceasta am avut puțină zăpadă, și fiind frig, pământul a fost înghețat. Dela 30 Dec. pe lacul Cișmigiuului a fost patinagiu. Lume multă, mai ales în ziua de Sf. Vasile.

Cu ocazia noului an, a apărut un nou organ de luptă, al liberalilor, am putea zice mai bine al opoziției unite, intitulat „Opinia publică”, și pus sub direcțiunea unui comitet. Se auzia înainte de apariția acestui ziar, că va apare la 1 Ianuarie un ziar zilnic, tot liberal, pus sub direcția fostului ministru de justiție, d. Toma Stelian. Probabil, că acesta este ziarul despre care se zvonia.

În primul articol se spune, că „Opinia publică” va face educația poporului așa de des înșelat. Nu știm despre care popor vorbește noul ziar liberal, și mă gândesc, că de sigur nu despre acela, căruia li s-au răpit prin gloanțe mii de suflute (după cum se zice). Dar suntem siguri, că „Opinia publică” se va adresa tot vechel opinii publice, corupte de mardarul politicianism al interesului, iar nict de cum nu va căuta să ajute la formarea unei noi opinii publice, care să ia parte activă la actele politice necesare unei direcții mai serioase în viața politică a României de mâne. Așteptăm apariția celui alt ziar, „Lumina”, care nu va fi al nict unui partid politic, spre a putea vorbi mai cu folos de menirea lui.

În prima zi de Crăciun s'a deschis stagiunea noului teatru „Comedia”. S'a executat marșul din „Tanhäuser”, după care d-na M. Giurgea, dela Teatrul Național, a declamat prologul în versuri scris de D. T. Argehezi (nu s'ar fi putut găsi alt scriitor, căruia să l-se încredințeze alcătuirea prologului?) S'au reprezentat: „Măști”, dramă într'un act, și „Rapsodie”, poem liric de d-l V. Eftimiu, și actul 4 din „Lami de Femmes” și tot actul 4 din „L'Étrangere”, cu cunoscutul artist francez Le Bargy. În zilele următoare s'au reprezentat: „Ailul de noaple”, „Disciplina”, „Duelul”, „Marchizul de Priola”, „Le Demi-Monde” și „Rapsodie”.

Au jucat în aceste piese, d-nii Demetriad și Soreanu și d-na M. Giurgea, dela Teatrul Național, iar din trupa permanentă a noului teatru s'au distins d-nii I. Manolescu, Gr. Mărculescu, C. Toneanu, Titu Protopopescu precum și d-șoarele E. Borgovanu, Zoe Dumitrescu, N. Vasiliu etc.

Deși neîncăpător, acest teatru pare că va umplea o parte din golul ce se simte prin lipsa unui teatru, care să stea alături cu Teatrul Național.

Compania lirică „Grigoriu” și-a reluat reprezentațiile în București, în

localul Teatrului Leon Popescu, fost liric, cu: „Suzana”, „Dragoste de țigan”, „Vagabondul nemuritor”, „Fa poznașă”, „Briganzii” etc., cunoscute publicului bucovinean, care a răsplătit în de-a-juns pe cunoscuții M. Leonard Carussy, Maximilian, Cuicurete, Petrovicescu, Stănescu-Cerna și Virginia Miclora, Elena Theodorescu (Leonard), G. Metaxa-Dard, Fl. Christoforeanu, M. Clusky etc.

La teatru „Davila” s'a reprezentat o poveste de Crăciun de V. Eftimiu, iar la Teatrul Național s'a reluat „Stălpii Societății”, „Iaiun”, „Eamii”, „Prietenii din copilărie”.

Titu Șerban.

ȘTIRI.

— 4 Ianuarie 1912.

„Sunt greu bătrânii de pornit, dar de l pornești...” Colonelul pensionat, octogenarul italian Severino Gamerra din Piacenza, încălzit de limbile de foc, cari dau moarte în Tripolis, s'a prezentat zilele acestea la ministrul de războiu din Roma, rugându-l să-i permită înrolarea din nou în armată, ca să poată lupta și el în rândurile berzaglierilor din Tripolis. Aș vrea să mor — îi zise bătrânul colonel ministrului — între berzaglierii, pe cari acum li conduce spre nouă glorie, fostul meu subaltern Fara. Bătrânețea nu mi-a răpit curajul. Simțesc, că locul meu este înaintea dușmanului.

Ministrul a luat cu mare satisfacție acest act la cunoștință, dar i-a răspuns, că nu-l poate împlini dorința.

Insuflețitul octogenar, văzând că în felul acesta nu-și poate ajunge scopul, l-a înconștințat pe ministru, că totuși va merge în Tripolis, dacă nu ca soldat, ca civil. Căci — răspuse bătrânul — când vor răsuuna trâmbițele și între berzaglierii războinici vor năvăli și nepoții mei, cine mă poate opri, ca să nu-mi îndrept și eu revolverul în direcția focurilor puștilor?

În urma acestui fapt mai mulți veterani italieni, între cari chiar și nagenari, au imitat pe insuflețitul colonel pensionat, cerând să fie înrolați la trupele din Tripolis.

— **Căsătorie princiară.** „Kel. Ert.”, informat din București, că în curând va avea loc logodna principesei Elisaveta a României cu moștenitorul tronului bulgar Boris, care în 18 Ianuarie va fi declarat mareșor. Înregistrăm cu toată rezerva această știre.

— **Serbarea Bobotezei la București.** ca în todeauna se va ține și anul acesta cu mare pompă, Vineri la orele 11 jum. dimineața se va săvârși sfințirea apelor, la pavilionul de pe cheiul Dâmboviței, de către prea Sfinția Sa locotenentul de mitropolit primat, cu clerul metropolitan. La această ceremonie vor asista: d-nii miniștrii, președinții și membrii corpurilor legitime, cari se vor afla în Capitală; înaltele Curți de casație și de conturi; curțile și tribunalele; corpul profesoral; d-l primar al Capitalei cu consiliul comunal; camera de comerț; oficerii generali și superiori, cari nu vor fi sub arme și funcționarii superiori ai statului.

În momentul când P. S. S. Locotenentul de Metropolit Primat, va pune Sfânta Cruce în apă, tunurile de pe Dealul Spierei vor da obșnuitele salve.

După săvârșirea rugăciunilor urmează defilarea trupelor în fața pavilionului ceremoniei.

— **Propunerea propunerii.** Ni-se scrie: Tot propunem, toți din toate părțile. De executat mai execută și alții!

Chestiuni mari, luminate cu deamăruntul din toate laturile, — propuneri clare și academice făcute, se lasă în știrea Domnului, pentru ca peste câte-va luni să răsără altcineva, cu aceeași propunere, făcută în alți termeni și să bată din nou apa în chiuș.

Un caz concret.

În numărul „Gaz.” din 6 Octomv. apoi în „Tribuna” și „Românul” cam din același timp, un distins bărbat al generațiunii noastre mai tinere a făcut o propunere frumoasă, temeinică, academică, comitetului nostru național, rugându-l să întemeieze un fond al presei pentru popor.

S'au auzit glasuri de aprobare, s'a comentat favorabil din partea presei, căți-va bărbai de frunte al comitetului au vorbit cu însuși autorul, asigurându-l, că în curând se va iniția acest lucru, ș'apoi — s'a pus ad acta.

Iată, că acum a reapare d-l avocat Dr. Meșter și face aceeași propunere, repetând în bună parte, cele spuse de „Căldătorul”.

În urma apelului d-lui Dr. Meșter vedem, că „Românul” publică o serie

frumoasă de contribuiri pentru abonarea foii populare a partidului, semn, că publicul nostru românesc știe să jertfească pentru un „fond al presei” pentru popor. Ași dori însă, că abonarea gazetelor noastre pentru Bihor, Sătmăr și Maramureș să se facă mai cu sistem și să nu se restrângă la un simplu apel, care se referă la abonarea foii pentru un singur an. Cred deci, că cu toate acestea, se impune de urgență crearea unor resurse stabile pentru distribuirea gratuită a foliilor noastre naționale prin părțile românești mai periclitate.

Un membru al partidului.

Contele Dr. Rudolf de Meran, noul șef al țării, s'a născut la Graz în 9 Decembrie 1872 și este fiul contelui Franz de Meran, care era fiul arhiducelui Ioan, frate al împăratului Franz, bunicul Majestății Sale Impăratului. Străbunicii comuni a fost împăratul Leopold II, fiul împărătesei Maria Theresia. Arhiducele Ioan luase în 1827 în căsătorie morganatică pe fiica măiestrului poștal Plochl. Ea a primit în 1834 rangul de baronesă, iar în 1844 rangul de contesă de Meran. Contele Dr. Rudolf de Meran a servit la guvernul din Innsbruck, apoi din Brunn, în 1900 a devenit vice-secretar în ministerul de interne, în 1904 prefect la Judenburg, pe unde a trecut la 1908 ca consilier al locotenentului din Tirol, apoi ca șef al prefecturii din Bregenz. El nu este căsătorit.

Necrolog. Ana Micu n. Hazai, ca soție; Rosalia Rusu n. Herman, ca fiică; Dumitru Rusu, preot, ca ginere; Nastasia Micu m. Băles, ca soră; Vasile Micu, Dumitru-George Rusu ca nepot; în numele lor și al tuturor consăngenilor și cunoscuților, cu inima frântă de durere, fac cunoscut, cumcă prea iubitul lor soț, părinte, frate, socru și cumnat George Micu, notar în pensie și oficial de bancă, după un morb suferit cu multă rezignare și-a dat blândul său suflet în mâinile Creatorului Dumnezeu, în 14 Ianuarie 1912 la 8 oare dimineața în al 64-lea an al etății și al 19-lea an al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpului decedat s-au înmormântat spre vecinica odihnă Marți, în 16 Ianuarie 1912 în cimitirul grcat. din loc. Bistrița, 1912. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Un anunț funebru n. trimite și direcțiunea „Coroanei” din Bistrița, al cărei oficial sârguincios a fost decedatul.

Drepturi pentru femei. Cu începutul anului 1912 a intrat în vigoare o nouă lege civilă în Elveția. Noua lege conține multe dispoziții însemnate și libere privitoare la situația femeilor. Femeia elvețiană este recunoscută ca persoană cu totul de sine stătătoare.

Gerul în America a ajuns zilele aceste la 32° Reaumur, prin urmare intră cu mult gerul din părțile noastre. Zilnic se semnalează din New-York victime omenești și în animale. În estul Americii au fost găsiți numeroși păzitori de vite înghețați pe caii lor. Asilurile pentru săraci din New-York de-a-ba mai pot cuprinde numărul celor rămași pe drumuri.

Catastrofe pricinuite de ruperea gheții. Din mai multe părți se semnalează nenorociri pricinuite de ruperea gheții. Pe unul din cele mai cercetate locuri de patinat din Emden, rupându-se gheața, s-au înecat mai multe persoane. Până seara au fost scoase de sub gheață 27 cadavre, alte multe au rămas încă tot sub gheață.

Sâmbătă noaptea rupându-se gheața canalului Delaware, (New-York), sub un automobil, în care se aflau trei dame, trei domni și șoferul, cari se întorceau acasă dela un bal, toți cei 6 pasageri, afară de șofer care s'a putut salva cățărându-se de un sloiu de gheață, s-au înecat.

Din Astrachan se anunță, că lângă satul Ganyichkin, 109 pescari au fost rărați în largul mării pe un sloiu de gheață. Nici unul dintre ei n-a putut fi salvat.

Bani falși. O ceață de falsificatori au inundat cu piese false de câte zece și douăzeci coroane împrejurimile orașului Zolyom. Imitația e destul de bine reușită, astfel, că mulți pot fi înșelați cu acești bani, dacă nu-i examinează bine. Jandarmeria a luat întinse măsurile pentru urmărirea falsificatorilor.

Inelul lui Saturn — se discompune. Institutul astronomic din Greenwich, a primit de la Todd, directorul observatorului astronomic Albert din America, informațiunea, că în inelul planetei Saturn, a observat o apariție anormală: mai multe flăcări și străluciri neobișnuite. Todd deduce din aceasta, că inelul planetei începe a se discompune. La observatoarele din Berlin, Viena și Budapesta nu s'a observat însă până acum nimic neobișnuit la această planetă.

O fată osândită la moarte. Un proces interesant s'a pertractat zilele acestea la tribunalul din Olmütz. Acuzată a fost o fată 22 ani, Francisca Benirschke, care în luna Noemvrie trimisese surorii sale prăjituri otrăvite, cu scop să o omoare. Din prăjitură nu gustaseră însă decât doi copii ai acesteia, cari au și murit.

Acuzata a mărturisit, că scopul ei i-a fost să omoare pe soru-sa, ca astfel luându-i de bărbat pe soțul ei rămas văduv, — să-i poată moșteni întreaga avere. Tribunalul a pedepsit-o cu moarte prin ștreang.

Arderea palatului Equitable. După cum se anunță din New-York, în decursul localizării incendiului edificiului societății de asigurare Equitable, comandantul pompierilor și-a pierdut viața. Corpul carbonizat al acestuia a fost găsit acum, în al patrulea etaj al palatului. Pentru ajutorarea familiilor năpăstuite de acest incendiu s-a pornit o colectă.

Praga — sediul anarhiștilor. După cum se anunță din Dux, anarhiștii boemi au ținut Duminică trecută acolo un congres, în care au hotărât, ca sediul direcției centrale anarhiste să-l transpună din Dux la Praga.

Un alt incendiu în New-York. După nimicirea palatului Equitable, un nou incendiu a cuprins Sâmbătă palatul Wanderbild din New-York, care se deschisese numai zilele trecute. Focul s-a declarat în al treilea etaj al uriașei clădiri, astfel, că pe lângă toate sforțările pompierilor, marea de flăcări n-a putut fi localizată. Cătră miezul nopții flăcările cuprinseseră întreagă zidirea, nimicind foarte multe opere și obiecte valoroase. Mai mulți pompieri au fost greu răniți, în decursul lucrărilor de salvare. Paguba trece peste 5 mil. cor.

Sfârșită de un leu. Cu prilejul unei reprezentări la un circ din Rouen (Franța) a avut loc alaltaeri o mare nenorocire. O artistă, care a intrat în cușca leilor, a fost atacată de o leoaică, care a înfăscat-o de gât. Imblănzitorii de animale imediat au sărit în ajutorul ei, imboldind și cercând să sperie pe leoaică cu drugi de fier. Abia au putut-o scăpa din ghearele leoaicei, dar târziu, căci artista a murit pe targă în drum spre spital.

Incinerare sângeroasă în jurul unei icoane. Din Lisabona se anunță, că în localitatea Assentis, unde în fiecare an peregrinează multe mii de catolici să se închine înaintea unei icoane făcătoare de minuni, — zilele aceste a avut loc o incinerare sângeroasă. Locuitorii republicani din satul vecin Monteiro, furizându-se într-o noapte în biserica din Assentis, au sfărâmat icoana. Urmarea a fost, că Assentisenii răsculându-se în contra lor, s-a lincis o adevărată bătaie. 5 persoane și-au pierdut viața și peste 50 s'au ales cu răni grave. Autoritățile au chemat miliția în ajutor, care abia a putut restabili ordinea. O mulțime de persoane au fost arestate.

Știri mărunte. Din Viena se anunță, că deputatul socialist Silberer, care plecase într-o excursiune în străinătate, a dispărut. Dela ultima lui scrisoare datată în 6 Ian. n., din Zell am See, nu se mai știe nimic despre el. Pe ieri a fost așteptat în Viena, dar n-a sosit.

— În Seghedin, Duminică după prânz, 5 persoane pe jumătate înghețate au fost transportate la spital.

Lângă Landberg (Germania) un vizitior dimpreună cu caii a fost aflat înghețat pe câmp.

— La fabrica de tutun din Timișoara s-a declarat alaltăseară un incendiu, care în urma acțiunilor de salvare a pompierilor și miliției a putut fi localizat. Pagubele nu se cunosc încă.

Un candidat de avocat cu praxă află imediat aplicare în cancelaria mea. Dr. G. Drimba avocat Cohalm, (Kohalom).

Un candidat de avocat se caută în cancelaria subscrisului. Dr. Ioan Moșoiu avocat Brașov.

Un scriitor cu cunoștința cărții fundare află numai decât aplicare în cancelaria mea pe lângă condițiuni favorabile. Dr. Mikail Moldovan avocat Murăș-Ludoș.

Convocare.

Reuniunea de înmormântare din Cincul-mare își va ține adunarea generală pentru anul 1911 în 28 a. l. c. st. n. în edificiul școlii conf. gr. or. din loc la 1 oră p. m., cu următorul

Program:

1. Parastas pentru membrii răposați ai reuniunii.
2. Cuvânt ocazional și deschiderea ședinței.
3. Raportul secretarului.
4. Raportul casarului.
5. Eventuale propuneri.
6. Închiderea ședinței.

Cincul-mare în 15 Ianuarie n. 1912.

George Conta Necule (medesclif.)
paroh-președ. notar.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Donațiuni: Pentru bucătăria populară din loc, susținută de reuniunea „Crucea roșă” au mai intrat următoarele donațiuni: Dela d-l vicar episcopesc ev. Dr. Francisc Herfurth 10 cor., d-na Matilda Dr. Herfurth 10 cor., d-na Mărer B. 20 cor., Firma Fleischer și Himesch 12 kg. carne de porc, d-na Kohn J. 10 kg. sare, 10 kg. fasole, 10 kg. mazare și 10 kg. linte, d-na Schobeln S. 40 cor., d-na Terezia Schnell și d-na Clotilda Paul 6—6 Kg. de cârnaț, d-l Deutsch Armin ca res-cumpărare a felicitărilor de anul nou 5 cor., d-l Anton Kaszik 10 cor., Reuniunea femeilor israelite 40 cor., d-na Elsa Hosolitz 10 litre de linte și 2 cununi de ecapă, d-na Sabadeanu și d-na Safrano câte 6 kg. de cârnaț, Firma From și fili 10 litre de păsat și 10 litre de fasole.

Primească marimimoși donatori profunde mulțămite. *Presidiul.*

Donațiune. D-nul Ioan Săbădeanu, comerciant în Brașov, a dăruit din prilejul zilei sale onomastice suma de 50 cor. la fondul „Ioan și Elena Săbădeanu” al mesei studenților români din Brașov.

Primească marimimoși donatori sincerile noastre mulțămite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Orchestra lui Ioan Rusu, mult apreciatul nostru artist de fluer, concertează seară de seară în cafeneaua „Transilvania”. Aviz publicului nostru amator de o muzică frumoasă românească.

Apollo-Bioskop. Vineri și Sâmbătă în 19 și 20 Ianuarie 1912: Un oraș în Flandria (vedere). Fotografii de sport (sport). Pall ea apărător al nevinovăției (humor). Vecinii (humor). Amicul copiilor (humor). Păpușa (dramă). Sufletul relatorcându-se (dramă). Intărzîiat (dramă).

Duminică și Luni program nou. În scurt timp Vitejii în aer (dramă socială) în 2 acte.

Litere, arte și științe.

Un avocat ungur, despre țărani români.

(Urmare).

5. «Cununi pe vârful cășii». În povestirea aceasta e vorba despre datina de-a arunca cununi de flori de câmp pe casă, în spre sara de Sânziene (Nașt. s. Ioan Bot.)

6. «Punye asoz» (reprodus după original). Las să urmeze cuvintele autorului în traducere: «... Românul dela sate nu cunoaște luxul carului mortuar. Nici nu le-ar fi spre nici o treabă bunilor săteni, căci cimitirile de arândul sunt pe locuri mai ridicate, pe vârful de deal, unde n'ai putea ajunge cu carul mortuar... Dar sicriul nu-l duc într-una până acolo, unde fac așternutul pe veci omului. În anumite răstimpuri pun jos sicriul, mai cu samă la răscruci de drumuri și de poteci, clopotele înceată de-a suma, preotul se întoarce cu fața spre sicriu și cetește o parte potrivită din Evanghelie. Aceasta e — punye zsoz...» Urmează o istorioară de tot interesantă și mișcătoare

7. «Două cununi de mireasă». Enarează un caz curios, cum adevă o mireasă a avut în decursul cununii două cununi pe cap — în loc de una. Aceasta nu e datină, ci e creațiunea fantaziei bogate a autorului.

8. «Cumetrii». Autorul începe: «Am aflat multe datine frumoase printre țărani români de pe valea Someșului, între acestea e și datina deosăbită: de Incumetrii». Aici nu e vorba despre cumetrii din botez, ci legătura ce se încheie între doi țărani (adese-ori — și mai cu samă din sate diverse) — cu scopul de-a avea la cine trage în gazdă pe vreme de călătorie, sau cu alte ocazii. Prețul cumetriei e un vițel, ori o junică, ori două mioare, ș. a. după învoială.

9. «Moarte lină», în ungurește: Csened halál (s'ar putea traduce și cu: trecere lină — din viață — sau cu: stângere lină, dar aceste nu redau pe

deplin înțelesul originalului). Autorul începe: «E bătrân de tot — bătrânul Alexe Candale, a trecut poate și preste nouăzeci ani. Cei tineri abia'l cunosc, pentru că stă tot pe-acasă; pentru el e lungă și calea dela casă până la gard. Numai bătrânii îl mai amintesc din când — rar de tot, mai cu samă când trag clopotele pentru mort...» E o istorioară, în care autorul arată datinele împreunate cu ocaziunea trecerii la cele de veci a țăranelor române. Laudă credința tare a țăranelor și viața de dincolo de mormânt și în răsplata ce va să fie.

10. «Brazil pe undele Someșului» (Fenyőfák a Szamos hátán). Autorul: «Când țăranelor români îngroapă vre-un mire ori mireasă — pune de duc înaintea sicriului un brad tânăr, sau, pe unde nu se află brad, acolo podoaba pururea verde a munților o înlocuiesc cu un pom mai nobil. Românul, când vrea să ne spună, că feciorul sau fata sa a murit ca mire — ori ca mireasă — zice că l-au îngropat cu brad (cu pom). — Aceasta e o datină populară minunată, plină de o poezie melancolică — tristă... În legătură cu această datină enarează, o istorioară, poate cea mai zguditoare dintre toate.

11. «Rușinea mamei». Aceasta e ultima, o povestire frumoasă, fără a releva vre-o datină.

(Va urma).

Au apărut:

Cva despre mișcarea noastră literară mai nouă, în regat. I. de Vasile Loichița profesor seminarial. Broșura se poate comanda direct de la autor: Vasile Loichița prof. sem. Caransebeș, sau de la Librăria diecezană de acolo. Prețul 70 fl. plus 5 fl. porto poștal.

— Dr. Augustin Bunea și Unirea noastră cu Roma, discurs panegiric, rostit la parastasul celebrat în Cluj la 10 Dec. 1911, de Dr. Elie Dăianu.

Teatru, concerte și petreceri.

Comitetul filial al societății teatrale române din Cohalm invită la reprezentățiunea teatrală urmată de joc, pe care o aranjează Sâmbătă, în 7 (20) Ianuarie 1912 (în ziua de Sf. Ioan) în sala cea mare a hotelului „Schlosser”.

Tinerimea română din Dârste-Brașov invită la producțiunea populară împreună cu dans, ce se va aranja în ziua de Sf. Ioan (Sâmbătă seara în 7 (20) Ian. 1912) în Dârste: sala berăriei «Czell». Venitul curat e destinat pentru adaptarea școlii din Dârste.

FELURIMI.

Muzica — medicament.

Pentru tămăduirea multelor boale, ce bântuie omenirea, medicii au inventat tot felul de seruri și medicamente. În timpul din urmă știința medicală a înrolat și muzica în șirul medicamentelor. S-a scris despre aceasta și până acum, dar în timpul din urmă savantul american Robert Haven Schauflier specifică într-o revistă — deși numai în stadiul începutului — efectul cel al diferitelor piese muzicale asupra pacienților.

Iată ce spune acest psiholog în revista sa «Outlook».

Pentru combaterea melancoliei sunt foarte potrivite operele: «Walküre» de Wagner și «Karnevalpräldium» de Dvorak. La întărirea nervilor zdruncinați din cauza prea marelui încordări spirituale, contribuie piesa «Moldva» a lui Smetana și câteva din operele lui Grieg. «Etude Gdur» a lui Chopin, «Pat-hetique» a lui Beethoven precum și «Concertul Cello» de Dvorak calmează durerile sufletești. Pentru calmarea depresiunilor sufletești se recomandă simfonia a 9-a a lui Beethoven: «Das Lied an die Freude». Cei ce sufer de paralizie mentală din cauza consumării de prea mult alcool, se vor putea cura, ascultând «Fuga» lui Bach. Contra geloziei se recomandă «Meistersinger» a lui Wagner. Depresiunea sufletească o vindecă finalul simfoniei a opta a lui Beethoven sau «Hänsel und Gretel» de Humperdinck. Contra nervosității are un efect bun «Preludiul C-dur» al lui Cas-sar Frank.

Cam aceasta ar fi prima «musicoterapie», despre care Schauflier speră, că va cuprinde teren tot mai mare, ba crede chiar, că în curând se va înființa o nouă clasă medicală: a medicilor musicoterapi. Aceștia vor trebui să fie buni muzicieni dar tot odată și psihologi escelenți.

— Multe mai aduce vremea, dar pentru Români această «musicoterapie» este poveste veche, căci cine nu știe strigătura:

„Joacă morții în morminte
„Trage cloară înaintea
„Zil mai cloară, zil.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 16 Ian. La balul „României June” a asistat o mulțime de invitați, români și streini. Între cei prezenți s-a remarcat și un maior din statul major al armatei japoneze, care a privit și studiat cu multă atenție dansurile naționale române. Deputatul Vaida-Voevod i-a dat toate explicațiile.

În timpul serbărilor au sosit numeroase telegrame. D-nul A. D. Xenopol a telegrafiat din Paris, că regretă că nu poate veni, fiindu-i imposibil să întrerupă cursurile începute acolo.

Din Cernăuți au telegrafiat baronul Hurmuzaki, rectorul Universității Saghin, deputatul Simionovici, profesorul Isopescu Greul și profesorul filo-român Roachman. Din București s'au primit telegrame dela profesorii Onciul și Iorga, dela societatea teologilor și dela societatea macedo-românilor. Din Rădăuți (Bucovina) a telegrafiat profesorul Tarnavski. Din Blaj societatea teologilor, din Arad ziarul „Tribuna”, din Brașov au telegrafiat d-na Maria Băulescu, „Gazeta Transilvaniei” membrii emeritați Silvestru Moldovan și Virgil Onițiu. O profundă impresie a făcut telegrama d-nei Emilia Rațiu, văduva marelui luptător naționalist. — *Cor.*

Innsbruck, 17 Ianuarie. De câteva zile domnește un ger cum nu s'a mai pomenit. În munți ninge de eri cu abundență. Avalanșele ce se prăbușesc din munți au pricinuit mari stricăciuni.

New-York, 17 Ian. Gerul devine din ce în ce mai simțitor. Numărul victimelor gerului sporește mereu. Circulația în port a încetat din cauza înghețului. În spitale se află sute de persoane, cărora le-au degerat mâinile sau picioarele.

Constantinopol, 17 Ianuarie. Se asigură la cancelaria cabinetului, că sultanul și marele vizir au primit o depeșă semnata de 196 notabili din Piristina, care amenință cu răscoala în caz de disolvare a Camerei.

Berlin, 17. Ian. Cu cât campania electorală devine mai intensă, cu atât se învederează mai mult că partidele cetățenești sunt dispuse să se conformeze apelului guvernului de a face front în po-triva social-democraților cu ocaziunea balotajelor. Este deci probabil că social-democrații vor fi înfrânți la balotaj.

Londra, 17. Ianuarie. Ultimele telegrame sosite aici din Peking anunță, că dinastia a renunțat definitiv la tron.

Kharbin, 17. Ianuarie. Orașul mandșurian Khailar a fost ocupat de Mongoli. — Chinezii s'au refugiat în colonia rusă. Mongolii au proclamat independența lor.

Londra, 17 Ian. c. Trupele rușești intrate în Persia au avut un nou atac. Din Djulfa se depeșează, că un batalion din regimentul 7 de tiraliori a fost atacat lângă Salmas de Curzi. În încercarea ce a avut loc, 20 Curzi au fost uciși. Rușii n-au suferit pierderi.

Peking, 17. Ianuarie. — Bomba a fost aruncată astă-pra lui Juan-shik-Kai la re-a dela palatul împăi Juan-shik-Kai a scăpat neav. Doi soldați au fost uciși; doi a genți de poliție au fost răniți.

POSTA REDACȚIEI.

Dr. I. P. în Sibila. Nu s'a publicat, având puțin spaț. Il dăm zilele aceste. Mulțumite și salutări.

Proprietar:
Tip. A. Mureșianu: Branisice et Comp.
Redactor responsabil:
Ioan Brolea.

Flori proaspete

se află în bogat asortiment în
Hala de flori
Wilhelm Fink,
Strada Vamei 36,
Palatul Czell, viz-à-vis de cafeneaua Tram-silvania. — Telefon Nr. 83.
Recomand grădinaritul tehnic pentru aranjarea de grădini moderne la case.

„SPERANȚA“,

instituit de credit și economii societate acționară în BORGÓPRUND.

Contul Bilanț.

ACTIVE.			PASIVE		
	Cor.	fl.		Cor.	fl.
2 Contul Cassa	7027	57	29 Contul Capital acționar	135000	—
5 „ Escompt	44010	—	9 „ Fondul de rezervă	23000	—
3 „ Imprumuturi ipotecare	252985	96	26 „ „ iubilare	413	45
4 „ Imprumuturi pe obligațiuni	110763	93	27 „ Depuneri spre fructificare	192377	52
11 „ Debituri în cont cur. cu acop.	5895	69	11 „ Creditori în cont curent	71779	45
24 „ Efecte	8320	—	34 „ Reescompt	5150	—
32 „ Realități de vânzare	18764	43	13 „ Interese transitoare	5105	42
7 „ Mobilar	1000	—	14 „ Profit curat	15941	76
	448767	58		448767	58

Contul Perdere și Profit.

DEBIT.			CREDIT.		
	Cor.	fl.		Cor.	fl.
20 Contul Inter. de dep. K. 8370'54			33 Contul Int. după impr. K. 40450'08		
23 „ „ „ cont cur. 3533'80			34 „ „ de întârziere. 864'83		
35 „ „ „ reescont 53'50			25 „ „ „ efecte 240'—	14554	91
28 „ „ „ fondurilor 656'97	12614	81	16 „ „ „ Proviziuni	1722	06
19 „ Salare	7625	—			
31 „ Chirie	120	—			
17 „ Spese	1843	79			
18 „ Contrib. erarial-com. 3225'42					
după inter. de dep. 837'05	4062	47			
36 „ Amortizări: din mob. 120'14					
din pretensiuni 949'—	1069	14			
14 „ Profit curat	15941	76			
	43276	97			
				43276	97

Borgóprund, la 31 Decembrie 1911.

Direcțiunea:

Dr. Nicolae Hanganuș m. p., Pavel Beza m. p., Victor Wokalek m. p., Matei Sirlincan m. p.,
președinte, secretar, casier, director executiv.
Ioan Dologa m. p., Victor Varna m. p., Panteleimon Zagrai m. p.,
membrii în direcțiune.

Semnătul comitet au examinat conturile de mai sus și le-am aflat în deplină consonanță cu regis. instit.
Borgóprund, la 9 Ianuarie 1912.

Comitetul de supraveghere:

Eliseu I. Dan m. p., Iohann Gross m. p., Dănila Pop m. p., Dr. George Pavel m. p.

M. Schlandt

Brașov, Strada Morii.
Fabrica de pielărie.

Oferă produsele sale ca:
Talpa-Terzen, Vache în jumătăți și
crupoane, poale, gături, Piel de
opinel și Opinel crotle în cea mai
fină calitate cu prețuri efitine.

HOLDENGRÄBER I.

BRAȘOV.

Depozit principal de vânzare pen-
tru Pește sărat de tot soiul, Masline,
Tarama, Icre, Smochine, Roșcove, etc.
Telefon 440. Cu mărunt nu vinde.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist — dar adevărat, că în vre-
mea de azi este surprinzătoare mulțimea
acelor oameni, al căror sânge este inficiat
în urma păcatelor tinereții și deprinderii
rele și-au sdruncinat nervii și puterea spiri-
tuală. Aceste stări îngrozitoare numai
atunci se poate pune capăt, dacă respec-
tivul consultează un medic specialist,
conștient, care știe și deasupra vieții
sexuale sfaturi bune și știe a ajuta
la boale deja existente.

Pentru acest scop e renumit insti-
tut în toată țara al Dr.-ului PALOCZ,
medic de spital specialist (Budapest,
IV, Muzeum-körut Nr. 13), care fără ne-
glijarea ocupațiilor zilnice, pe lângă
discreția cea mai strictă, vindecă deja
de ani de zile lute și radical, cu me-
todul său specific de vindecare, chiar

și cazurile neglijate, umflături sifilitice,
boale de besică și țavă, nervi și șira spi-
nării, urmările onaniei și ale sifilisului,
poluții, impotență, emoroidă, surpături,
începuturile de alienație, boale de sânge,
piele, precum și toate boalele organelor
sexuale femeiești. Pentru femei are salon
separat. Dacă cineva nu vrea să vină
din oare care cauză a veni în persoană,
atunci să scrie la institut și se va da,
sub toată discreția răspuns amănunțit
prin scrisoare (alăturând numai marca
de răspuns) așa că ori cine se poate cura
singur și sigur. Scrisorile după isprăvirea
curei se ard, ori la cerere se retrimite
fiecăruia.

Institutul se îngrijește și de me-
dicamente speciale. Ore de ordinațiune
zilnic de la 10—12 a. m. și 3—5 p. m.
Duminică până la 12 ore a. m.

Tratament și cu Ehrlich 606.
Adresa Dr. PALOCZ, medic spe-
cialist, Budapest IV Muzeum körut 13.

Banca Națională a Romaniei.

Situațiune sumară.

1910		1911	
24 Decembrie	17 Decembrie	24 Decembrie	17 Decembrie
A c t i v :			
169.793.169	120815169	220.162.005	219.912.691
724.792	Reser. metal. aur 157954691	525.501	561.952
20.573.364	49608000 „ Trate aur 61.958.000	180.858.422	166.645.859
30.154.697	Argint și diverse monede	15.253.070	13.251.756
11.999.599	Portofoliu Român și străin	11.994.843	11.994.843
14.566.660	*Impr. pe efec. publice 7.505.200	17.696.577	17.696.577
3.086.621	„ „ „ în cont-curent 5.746.556	4.227.621	4.227.621
6.004.143	Efectele Capital. Social	6.084.098	6.084.698
721.787	Efectele fondului de rezervă	790.007	790.086
1.057.820	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	1.116.291	1.133.233
109.130.525	Imobile	114.484.440	116.107.540
25.854.380	Mobilier și Mașini de Imprimerie	24.616.746	31.241.812
89.760.444	Cheltuieli de Administrațiune	47.882.864	56.805.182
533.378.001	Depozite libere	645.692.485	646.453.850
	Conturi curente		
	Conturi de valori		
P a s i v :			
12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
28.741.334	Fond de rezervă	30.763.062	30.819.822
4.308.370	Fondul amortis. imob. și material	4.614.723	4.622.238
343.093.740	Bilete de Bancă în circulațiune	446.978.700	445.519.580
2.341.543	Profit și Pierdere	2.446.952	2.446.952
2.586.961	Dobânzi și beneficii diverse	2.558.278	2.681.206
109.130.525	Depozite de retras	114.484.440	116.107.540
31.175.528	Conturi diverse, sold	31.846.325	32.256.512
533.378.001	Scomptul 5%	645.692.485	646.453.850
	* Dobânda 5 1/2%		

Bere „Pilsner Urquell“

Berea din berăria „Bürgerliches Bränhaus Pilsen“ fondată
la anul 1842 și recomandată de către cele mai marcante auto-
rități medicale, nu numai ca beutură înviorătoare, ci ca o bere
princioasă sănătății, este acel product pe al cărui calitate, cu
rătenie și gust exclusiv se bazează renumele mondial al berei
de Pilsner.

Se vinde în restaurațiunile **Hotelului Coroana** și
Reduta. În sticle numai în hotel **Coroana**. Poate strada
sticla 40 bani.

— Români! Sprijiniți produsele românești!! —

„VIOLA“,

cea mai modernă fabrică de lăptărit din
Bran—Törösvár.

Se găsește în fiecare zi: unt proaspăt de prima ca-
litate, brânză caș, etc.

— Prețuri moderate. —

* Comande se efectuează cu înțelegerea postei. *

Vânzare en gros și detal

Contractare de a livra anual. Deslușiri detaliate dă:

Proprietarul:

EMIL REIT,

învățător

— Brânză și caș de calitate distinsă. —

Farmacie

elegant aranjată
și bine provăzută
cu drogueri, în **comună ro-
mână—avută**, e de vândut
Informații se pot lua la adminis-
trația „GAZETEI“.

Publicație.

În conformitate cu ordinul
ministrului din război direcția III-a
artilerie Nr. 9671 și No. 8876/811,
se publică spre cunoștința gene-
rală a amatorilor, că în ziua de
17 Ianuarie 1912, ora 10 dimi-
neață, se va ține licitație publică,
prin oferte închise, la Pulberăria
Dudești pentru vinderea a 20.000
kgr. ether spre a fi desfăcut în
comerț în țară și străinătate.

Licitația se va ține în confor-
mitate cu art. 73—83 din legea
comptabilității publice.

Condițiunile tehnice ale ethe-
rului precum și probele la care va
fi supus la predare sunt cele pu-
blicate în Monitorul Oficial Nr.
216 din 31 decembrie 1911.

Directorul pulberăriei

Lt. colonel Albu.

Anunț literar.

A apărut:

«Almanahul scriitorilor dela noi»
e foarte interesantă și vastă carte, care
cuprinde fotografiile a 46 scriitori nă-
cuți în Ardeal Țara Ungurească și Bănat,
viața lor pe scurt, înșirarea cărților ce
le-au dat la lumină și o bucată literară,
vre-o poezie, o năvălă ori ceva știință
nepublicată încă.

Pentru întâia oară ni-e dat nouă Ro-
mânilor de pretutindenea, ca să avem
o astfel de carte la îndemână, care ne
face cunoscuți pe cei mai de seamă scrii-
tori născuți dincoace de Carpați, am în
viață.

«Almanahul scriitorilor dela noi»
e o oglindă fidelă a aproape tuturor ta-
lentelor scriitorilor dela noi, și e un
mărgăritar prețios pentru fiecare casă
românească! Căci cine nu dorește să
cunoască și înălțarea și viața celor
mai de seamă fi ai neamului său al că-
ror scris îl citește zilnic în ziare și
prin reviste?

«Almanahul scriitorilor dela noi»
mai are apoi încă un capitol interesant
și de mare preț: capitolul presei. Se a-
rată în facsimil capurile tuturor foier
românești de dincoace de Carpați, ce
expune pe scurt istoricul fiecăreia, se
procese a avut până acum, cari i-au
fost colaboratorii mai de seamă și cine
scriu de prezent la ea.

«Almanahul» la sfârșit are și Ca-
lendar pe 1912, așa că ori cine cumpără
«Almanahul scriitorilor dela noi», nu
mai are nevoie de alt calendar în casă!

Deoarece cartea aceasta s'a tipărit
numai într'un număr restrins de exem-
plare, on. public e rugat să grăbească
a o comandă, ca fiind o carte aievea
prețioasă, interesantă și instructivă.

Un exemplar costă trimis franco
cor. 1.80. Se poate comanda dela Libră-
ria Naț. S. Bornemisa din Orăștie—
Szászváros.

Celor ce comandă mai mult de
5 exemplare li-se dă exemplarul cu 1
60 Cor. franco, iar la comanda de peste
10 exemplare 1.40 Cor. exemplarul.

A apărut:

«Amintiri» de Al. Ciura ca cel din-
tăi volum din «Biblioteca scriitorilor
dela noi», în care se vor tipări rând
pe rând toți scriitorii români din Ar-
deal, Țara Ungurească și Bănat, morți
și în viață.

Volumul «Amintiri» are 264 pa-
gini și cuprinde 28 nuvele, a căror su-
biectă luată din viața fraților noștri.
Moti din Munții-Apuseni și din viața
autorului. Bucăliile sunt scrise într-o
neaoșe limbă românească și cu multă
putere și limpezime, și cu mult sim-
plu-mant, fiecare bucată te captivează,
procurânduți o rară mulțămire sule-
tească.

De mult n'a apărut la noi în Ro-
mâni o carte așa de frumoasă și ea
prezentare tehnică, mai ales ea e ade-
vărat eveniment pentru literatura no-
astră din Ardeal.

Se poate comanda dela Libră-
ria Naț. S. Bornemisa în Orăștie—
Szászváros. Prețul unui exemplar e 1.00.
20 bani. porto.

PROVISIUNE MULTE MILIOANE în
NAGYÖSZ
Cea mai mare Școală de vițe în
Europa de mijloc.
Catalogue Gratia.

HUSTEN
(Tuse)
Răgușală și catar se vindecă mai bine cu
Bomboane Réthi-Pemete
La cumpărare să se ceară expres
Bomboane Réthy, deoarece sunt multe
imitații false.
Prețul 1 cutie, 60 bani. Se capătă pretutindeni.